

Riët Kroeze

Projectcoördinator bij War Trauma Foundation

FOTO: JINA MOORE/BUZZFEED

Een vredeskiem in een geweldsspiraal

Haat en wantrouwen na 50 jaar oorlog in Zuid-Soedan

Ruim een halve eeuw van oorlog, vervolging en moord, waarin een samenleving versplintert, miljoenen op de vlucht slaan en wantrouwen overheerst. Kan een samenleving die nog altijd gebukt gaat onder deze extreme omstandigheden, zich toch weer herstellen? De War Trauma Foundation traint lokale hulpverleners die zich inzetten om geweldtrauma's te herstellen, bijna tegen de verdrukking in.

Een van de ergste humanitaire rampen voltrekt zich in Zuid-Soedan. Na tientallen jaren van onafhankelijkheidsoorlog brak er in 2013 een burgeroorlog uit die nog altijd niet voorbij is. Meer dan vijftigduizend mensen stierven de afgelopen jaren door het geweld, bijna twee miljoen mensen sloegen op de vlucht, waarvan een miljoen naar de buurlanden. Honger en ondervoeding zijn wijdverspreid, de infrastructuur van het land functioneert nauwelijks meer. Bijna een op de drie scholen is vernietigd, beschadigd, bezet of gesloten.

Wat ook beschadigd is, is de opvoeding van kinderen. Hele generaties zijn opgegroeid op in vijandelijkheden en wreedheden en deze blootstelling aan geweld duurt nog altijd voort. Het gebrek aan economische kansen

verergert de kwetsbaarheid van jongeren, die vatbaar zijn voor rekrutering door milities. Zo blijft de spiraal van oorlog en geweld in stand, met alle gevolgen van dien voor de geestelijke gezondheid en het welzijn van de inwoners van Zuid-Soedan.

Hele generaties zijn opgegroeid op in vijandelijkheden en wreedheden

'De behoefte aan geestelijke gezondheidszorg en psychosociale ondersteuning is groot', zegt Sylvester, project manager met een lokale NGO in Zuid-Soedan. 'Mensen hebben altijd de meeste aandacht voor de lichamelijke gezondheid, maar de geest beïnvloedt gezondheid.'

Lichamelijke gezondheid zonder geestelijke gezondheid is niet goed.'

Hulpverleners zijn eensgezind in hun overtuiging dat Zuid-Soedan dringend ondersteuning nodig heeft van geestelijke gezondheidszorg. Daarom volgen drie lokale NGO's een training van War Trauma, met als doel om betere geestelijke gezondheidszorg te kunnen bieden in Zuid-Soedan. Lokale hulpverleners hebben onvoldoende kennis en vaardigheden om de ernstig getraumatiseerde bevolking te helpen. Ze snakken daarom naar de ondersteuning van War Trauma.

Lokale hulpverleners hebben onvoldoende kennis en vaardigheden

Op haar beurt leert ook War Trauma van de ervaring van lokale NGO's in Zuid-Soedan. Deze organisaties missen weliswaar de vaardigheden om mentale gezondheid en psychische ondersteuning te bieden, maar ze weten als geen ander welke pijn en verwarring mensen in Zuid-Soedan ondergaan.

Het enthousiasme, de leergierigheid en de overtuiging van plaatselijke hulpverleners dat zij kunnen bijdragen aan het herstel van geestelijke trauma's, leert dat er ondanks alle geweld altijd hoop blijft in geteisterde gebieden.

ALAN, HULPVERLENER IN YAMBIO, ZUID-SOEDAN 'Kinderen huilden, vrouwen vielen'

'We hoorden de militie komen. Weg moesten we, weg uit ons dorp. Kinderen huilden, vrouwen struikelden in hun haast om met hun kinderen te vluchten, het bos in. Ik weet wat vluchten doet met mensen. Je verliest je vertrouwen in elkaar. Zolang mensen zich emotioneel beschadigd voelen, kunnen ze niet constructief zijn. Laat staan dat ze vrede kunnen sluiten. Genezing van geweldstrauma's is daarom een voorwaarde om weer een vredige gemeenschap te kunnen bouwen.'

SYLVESTER, HULPVERLENER ZUID-SOEDAN 'Tot na middernacht verschool ik mij op het toilet'

'Ik was op weg naar de winkel voor beltegoed, toen het geweld losbrak. De wereld om mij heen stond in brand. Mensen sloegen op de vlucht, zochten dekking in huizen. Ik vluchtte een winkel in en zocht dekking op het toilet. Daar zat ik, tot na middernacht. Gelukkig is ook mijn familie in veiligheid, in buurland Oeganda. Nu wil ik mensen in Zuid-Soedan helpen om te begrijpen hoe zij zichzelf en hun gezinnen staande kunnen houden.'

MARIA EN THERESIA, INDIASE NONNEN IN ZUID-SOEDAN

'Na het gebed was iedereen de kerk ontvlucht'

'Tijdens het gebed begon het schieten. We hoorden het vechten buiten, maar we zagen niets. Wel hoorden we de onrust onder de kerkgangers. Tijdens het bidden vluchtten ze uit onze kerk. Terug op onze compound, stroomden de mensen toe, op zoek naar een veilig heenkomen. We ving hen op en gaven hun te eten, maar ook wij moesten vluchten toen de militie kwam. Toch zijn we gebleven, voor de kerk. Het geweld is ons gespaard gebleven, maar we hebben de angst en het wantrouwen gezien bij de mensen. Het is heel moeilijk om daar weer rust en vertrouwen voor in de plaats te geven.'